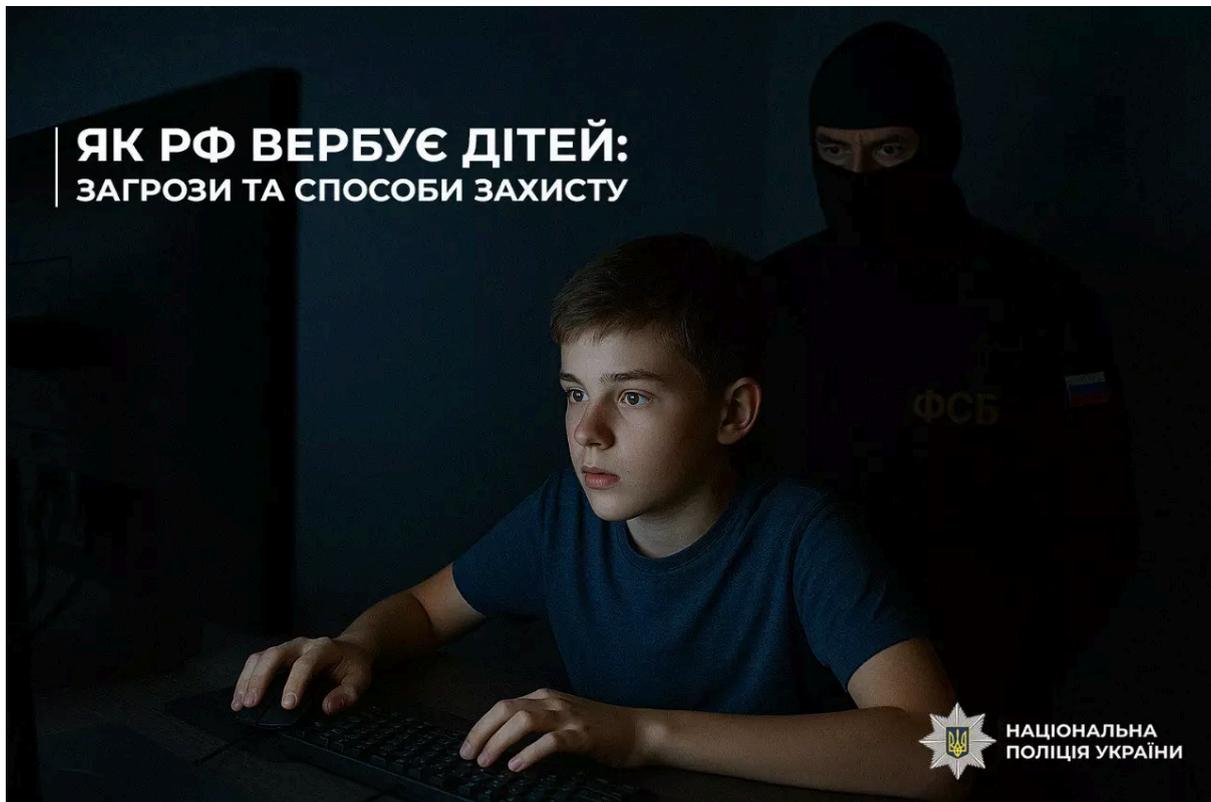

Рекомендації батькам. Як розпізнати вербування дитини

Російські спецслужби використовують різноманітні методи для вербування українських дітей, намагаючись дестабілізувати ситуацію в країні. Серед найпоширеніших способів — залучення підлітків через психологічний тиск, маніпуляції та фінансові винагороди. Найчастіше на зв'язок виходять через соціальні мережі та месенджери, зокрема телеграм-канали.

Російські спецслужби вербують, переважно, для таких завдань як:

- **Малювання графіті.** Вербувальники можуть попросити підлітків малювати графіті на стінах або інших публічних місцях, що складають антиукраїнські голоси або заклики до насильства. такі дії можуть служити для поширення ворожої пропаганди та підриву морального духу населення;
- **Розклеювання дискредитуючих плакатів.** Підлітків можуть залучати до розклеювання плакатів, які дискредитують Збройні Сили України або

підтримують ворога. Це включає поширення брехливих повідомлень, пропаганду тероризму та дискредитацію української армії;

- **Шпигунство та передача інформації.** Небезпечним завданням може бути збір та передача ворогу інформації про позиції Збройних Сил України, важливу інфраструктуру або навіть плани військових операцій. Вербувальники можуть намагатися втягнути неповнолітніх через обіцянки грошей тощо;

- **Диверсійні акти та саботаж.** У деяких випадках підлітків можуть призвести до виконання більш серйозних дій, таких як підриви, саботаж чи інші диверсійні акти проти військових об'єктів критичної інфраструктури тощо.

Важливо пам'ятати: пильність та відкрите спілкування з дітьми є ключовими умовами у запобіганні їхньому вербуванню.

Ознаки, на які варто звернути увагу:

Фінанси і майно: у дитини з'явилися дорогі речі, гаджети або кошти, походження яких вона не може пояснити.

Зміни в поведінці: дитина раптово стала замкнутою, проводить більше часу в соціальних мережах, уникає розмов з дорослими про своє онлайн-життя.

Інтереси: з'являється раптова зацікавленість військовою справою, політикою, критичною інфраструктурою.

Зв'язки: нові знайомі, які можуть підштовхнути до протиправних дій.

Розмови про заробіток: віра в «легкі гроші» через інтернет або незнайомих осіб.

Рекомендації батькам:

Контроль і спостереження: будьте уважними до того, як дитина проводить час в інтернеті, у яких месенджерах та соціальних мережах спілкується, цікавтеся її новими знайомствами, особливо онлайн.

Відкрите спілкування: підтримуйте довірливі стосунки з дитиною, цікавтеся її захопленнями та колом спілкування, щоб вчасно помітити загрози

Фінансова грамотність: пояснюйте, що «легкі гроші» часто є обманом і можуть мати серйозні наслідки. А участь у протиправній діяльності завжди тягне за собою покарання, зокрема — позбавлення волі.

Цифрова безпека: навчайте дитину бути обережною в соціальних мережах, не публікувати особисту інформацію, використовувати

налаштування приватності для обмеження доступу до своїх профілів, уникати контактів з незнайомими людьми та не погоджуватися на зустрічі з ними. У разі отримання будь-яких підозрілих пропозицій, особливо щодо «легкого» заробітку, необхідно негайно повідомити про це батьків, педагогів або поліцію, зробивши скриншоти листування та зафіксувавши нікнейм особи, яка пропонує таку «роботу». Також слід перевіряти безпечність додатків перед їх встановленням, оскільки багато з них запитують доступ до великої кількості особистих даних. Навчайте розпізнавати фейки та маніпуляції.

Правова обізнаність: розповідайте про відповідальність за злочини, зокрема в умовах воєнного стану. кримінальна відповідальність за такі дії в Україні настає з 16 років, а в окремих випадках – з 14 років. Злочини можуть бути кваліфіковані відповідно до низки статей Кримінального кодексу України, за які передбачені суворі покарання – до довічного позбавлення волі, зокрема, за статтями:

- ст. 111 (Державна зрада), карається оформленням волі на строк п'ятнадцять років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна;
- ст. 113 (Диверсія, вчинена в умовах військового стану), карається оформленням волі на строк п'ятнадцять років довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна;
- ч. 2 ст. 194 (Умисне знищення або пошкодження державного майна), карається до років позбавлення волі;
- ч.1 ст. 114 «Перешкодження законної діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань», карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років;
- ст. 258 «Терористичний акт», карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

Розпізнавання маніпуляцій: розкажіть дитині про поняття вербування та пов'язані з ним ризики. Поясніть, яка інформація є секретною та які наслідки її розголошення можуть бути. Навчайте критично ставитися до пропозицій швидкого збагачення та виконання «простих» завдань.

- інформуйте своїх дітей про небезпеку вербування та слідки скоєння злочинів;
- Слідкуйте за онлайн-активністю та колом інтернет-знайомств – важливо контролювати, з ким спілкується дитина в соціальних мережах та

онлайн-іграх. Багато дітей проводять час у командних іграх, не знаючи інших гравців, що може становити ризик. Будьте важливі до їхньої взаємодії в мережі, адже вербування може відбуватися не лише через ігри, а й на сайтах знайомств;

- Контролюйте дотримання комендантської години;

- Пояснюйте підліткам ризики несвідомої співпраці. Іноді вони можуть не усвідомлювати, що їхні дії потрібні в інтересах іншої держави, тобто їх залучають «втемну»;

Куди звертатися у разі спроби вербування дитини або виявлення підозрілої діяльності?

Необхідно негайно повідомити поліцію за номером 102, 112 або заповнити форму зворотного зв'язку на сайті кіберполіції: ticket.cyberpolice.gov.ua. Також корисними можуть бути ресурси, такі як Telegram-канал "Брама", де надається інформація про безпечне користування інтернетом та протидію шахрайству, а також чат-бот Служби безпеки України "Спали ФСБшника" (t.me/spaly_fsb_bot), куди можна повідомляти про спроби вербування. Проєкт "Кібер Брама" від Кіберполіції (stopfraud.gov.ua) також пропонує корисну інформацію щодо безпеки в мережі.